

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 11, Αρ. 9B (2022)

Pack your bags!: Διδακτικό σενάριο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο μάθημα των Αγγλικών Pack your bags!: Teaching scenario for distance learning in English

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

doi: [10.12681/icodl.3487](https://doi.org/10.12681/icodl.3487)

**Pack your bags!: Διδακτικό σενάριο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
στο μάθημα των Αγγλικών**

Pack your bags!: Teaching scenario for distance learning in English

Μαρία Παπαδάκη

Εκπαιδευτικός Αγγλικής Γλώσσας (ΠΕ06)
MSc Εκπαιδευτική Ψυχολογία & Μεθοδολογία της Έρευνας
Γυμνάσιο Κολυμβαρίου
mariapapadaki@sch.gr

Abstract

This paper presents an English teaching scenario aimed at B1 reference level students. The detailed content of Integrated Foreign Languages Curriculum (IFLC) functioned as a basis for the development of educational material and the organization of this course, utilizing Information and Communication Technologies. It is implemented with a combination of synchronous and asynchronous teaching and aims at the exercise of students in language structures of thematic units related to travel. The alternative method of Communicative Language Teaching is applied (CLT-Communicative Language Teaching), which focuses on the student and gives priority to oral speech and simple written texts, thus promoting learning without anxiety. Language ability is treated as a skill, not just as knowledge, with the ultimate goal of communication competence and autonomy of students in situations of authentic communication. Emphasis is placed on the use of e-class educational platform tools for asynchronous teaching both before and after the course that is conducted synchronously through Cisco WebEx Meetings online service.

Keywords: *Distance education, Communication Teaching, Foreign Language Anxiety*

Περίληψη

Το παρόν διδακτικό σενάριο για το μάθημα των Αγγλικών απευθύνεται σε μαθητές/-τριες επιπέδου αναφοράς B1. Το αναλυτικό περιεχόμενο του Ενιαίου Προγράμματος Σπουδών Ξένων Γλωσσών (ΕΠΣ-ΞΓ) λειτούργησε ως βάση για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και την οργάνωση του παρόντος μαθήματος, αξιοποιώντας τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Υλοποιείται με συνδυασμό σύγχρονης και ασύγχρονης διδασκαλίας και στοχεύει στην άσκηση των μαθητών/-τριών σε γλωσσικές δομές θεματικών ενοτήτων που αφορούν ταξίδια. Εφαρμόζεται η εναλλακτική μέθοδος της Επικοινωνιακής Διδασκαλίας της Γλώσσας (CLT-Communicative Language Teaching), η οποία επικεντρώνεται στον/στην μαθητή/-τρια δίνοντας προτεραιότητα στον προφορικό λόγο και σε απλά γραπτά κείμενα, προωθώντας, έτσι, τη μάθηση χωρίς άγχος. Η γλωσσική ικανότητα αντιμετωπίζεται ως δεξιότητα, όχι μόνο ως γνώση, με απώτερο σκοπό την επικοινωνιακή επάρκεια και αυτονομία των μαθητών/-τριών σε περιστάσεις αυθεντικής επικοινωνίας. Δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση εργαλείων της εκπαιδευτικής πλατφόρμας e-class για την ασύγχρονη διδασκαλία τόσο πριν όσο και μετά το μάθημα που διεξάγεται σύγχρονα μέσω της υπηρεσίας τηλεδιασκέψεων CiscoWebExMeetings.

Λέξεις-κλειδιά: Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Επικοινωνιακή Διδασκαλία, Άγχος Ξένης Γλώσσας

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, η χρήση της μικτής διαδικτυακής μάθησης (blended online learning) με τη μορφή σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης προτάθηκε ως η ενδεδειγμένη εναλλακτική λύση με την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας να λειτουργεί διευκολυντικά.

Το σενάριο *Pack your bags!* εφαρμόστηκε κατά τη σχολική χρονιά 2020-21 ως προς τη σύγχρονη φάση του, αξιοποιώντας την υπηρεσία τηλεδιασκέψεων Cisco WebEx Meetings. Έπειτα συμπληρώθηκε με ασύγχρονες δραστηριότητες στην ηλεκτρονική σχολική τάξη σύμφωνα με τις προδιαγραφές της δράσης «Ταχύρρυθμη Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (2020) για τον σχεδιασμό διδακτικού σεναρίου για τη διδασκαλία μιας (ωριαίας) διδακτικής ενότητας σε περιβάλλον εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και πλαισιώθηκε θεωρητικά για τις ανάγκες του παρόντος συνεδρίου. Συνιστά διδακτική πρόταση για την περίπτωση που η εκπαιδευτική διαδικασία γίνεται εξ αποστάσεως με τηλεεκπαίδευση, ακολουθώντας το μοντέλο της μικτής διαδικτυακής μάθησης (blended online learning). Ωστόσο, μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία και διά ζώσης, ακολουθώντας το μοντέλο της μικτής μάθησης (blended learning).

Αξιοσημείωτη παράμετρος η οποία λήφθηκε υπόψη για τον σχεδιασμό του σεναρίου, είναι η πεποίθηση ότι οι εκπαιδευτικοί είναι σημαντικό να μην καθοδηγούνται αποκλειστικά από το σχολικό εγχειρίδιο, αλλά να αναπτύσσουν το δικό τους εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιώντας το ΕΠΣ-ΞΓ (2016) ως εργαλείο κι αξιοποιώντας παράλληλα τις ΤΠΕ, με στόχο ένα διαφοροποιημένο μάθημα στο οποίο θα δίνεται προσοχή στα ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών/-τριών και στις ιδιαίτερες ανάγκες μιας συγκεκριμένης τάξης (Δενδρινού & Καραβά, 2016). Οι δραστηριότητες που περιέχονται είτε αντλήθηκαν από το βιβλίο *700 Classroom Activities* (Seymour & Popova, 2003) είτε σχεδιάστηκαν από την εκπαιδευτικό των Αγγλικών.

Θεωρητικό πλαίσιο

Μικτή μάθηση και μικτή διαδικτυακή μάθηση

Η μικτή μάθηση (blended learning) θεωρείται ως ο συνδυασμός μεθόδων και μέσων διδασκαλίας από δύο περιβάλλοντα μάθησης: ένα παραδοσιακό περιβάλλον πρόσωπο με πρόσωπο (face-to-face) κι ένα περιβάλλον μάθησης με τη βοήθεια υπολογιστή ή ηλεκτρονικής μάθησης (computer-mediated), με τον γρήγορο ρυθμό της τεχνολογικής καινοτομίας να τροφοδοτεί τη σύγκλιση αυτών των δύο (Graham & Allen, 2009). Το κλειδί για την επιτυχημένη εφαρμογή μικτής μάθησης είναι η σωστή χρήση των δυνατοτήτων του κάθε περιβάλλοντος με έναν ολοκληρωμένο τρόπο ώστε να αλληλοσυμπληρώνονται, με τη φυσική τάξη να δίνει τη δυνατότητα για ουσιαστικές επικοινωνιακές δραστηριότητες και το διαδίκτυο να χρησιμοποιείται για την προετοιμασία, την εξάσκηση και την εμπέδωση του μαθησιακού αντικειμένου, θέτοντας τον/την μαθητή/-τρια στο κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας (King, 2016). Ο συνδυασμός ασύγχρονων δικτυακών τεχνολογιών συστημάτων διαχείρισης μάθησης (Learning Management Systems) με σύγχρονες τηλεδιασκέψεις, οι οποίες μιμούνται την πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία, συνιστούν τη μικτή διαδικτυακή μάθηση (blended online learning) (Power, 2008). Στη διδασκαλία της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας, η μικτή μάθηση ως εκπαιδευτική προσέγγιση έχει τη δυνατότητα να

δημιουργήσει ένα αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον καθώς παρέχει εύκολη πρόσβαση σε μεγάλη ποικιλία πόρων, ευελιξία, παιδαγωγική αποτελεσματικότητα, αυτονομία, περιβάλλον μάθησης χωρίς άγχος, εμπλοκή με το περιεχόμενο του μαθήματος, άμεση ανατροφοδότηση, αυτοαξιολόγηση και περισσότερο χρόνο αλληλεπίδρασης με τους/τις συμμαθητές/-τριες (Daskan & Yildiz, 2020). Η μικτή διαδικτυακή διδασκαλία της ξένης γλώσσας, ειδικότερα, συνδυάζει τα πλεονεκτήματα των σύγχρονων και ασύγχρονων τεχνολογιών όσον αφορά την ευελιξία τους, τη δυνατότητα για αυθεντικές δραστηριότητες, την αλληλεπίδραση και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης (Cahyani, et. al., 2021) κι έχει εφαρμοστεί αποτελεσματικά στην εποχή της πανδημίας (Cheung, 2021; Rachman, et. al., 2021; Ying, et. al., 2021).

Επικοινωνιακή μέθοδος διδασκαλίας της ξένης γλώσσας και μικτή διαδικτυακή μάθηση

Ο σχεδιασμός του μαθήματος των Αγγλικών με τη μέθοδο της επικοινωνιακής διδασκαλίας έχει σκοπό τη συνεχή καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου και την έκφραση της γλώσσας στην επικοινωνιακή της διάσταση ως μορφή κοινωνικής αλληλεπίδρασης (Littlewood, 1993). Η επικοινωνιακή μέθοδος εστιάζει στον/στην μαθητή/-τρια, με το σύνολο της τάξης να λειτουργεί ως ένα ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (Savignon, 2008). Η διδασκαλία δεν βασίζεται στα κείμενα και τις γραμματικές ασκήσεις ενός βιβλίου αλλά σε εργασίες που αφορούν αληθινές καταστάσεις της πραγματικής ζωής που απαιτούν επικοινωνία, με τους/τις μαθητές/-τριες να μαθαίνουν στην πράξη μέσω αυθεντικού διδακτικού υλικού το οποίο συνδέει την τάξη με τις ανάγκες της στον πραγματικό κόσμο, υποστηρίζοντας, ταυτόχρονα, μια πιο δημιουργική προσέγγιση στη διδασκαλία, η οποία επιτρέπει στους/στις εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν ένα μεγαλύτερο σύνολο διδακτικών δυνατοτήτων (Brandl, 2008). Οι ξενόγλωσσοι εκπαιδευτικοί που εφαρμόζουν αυτήν την μέθοδο υποστηρίζουν ότι ο πρωταρχικός στόχος στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας είναι να μπορούν οι μαθητές/-τριες να τη χρησιμοποιούν στο πραγματικό της πλαίσιο (Hier, 2007). Καθώς οι δραστηριότητες είναι, εκ των πραγμάτων, σε ζεύγη ή σε μικρές ομάδες, οι μαθητές/-τριες έχουν επιπλέον τη δυνατότητα να μάθουν ακούγοντας τα άλλα μέλη (Richards, 2006).

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, η δημιουργία επικοινωνιακού πλαισίου είναι σημαντική προϋπόθεση για την παραγωγή προφορικού ή γραπτού λόγου και η διαμεσολάβηση της τεχνολογίας μπορεί να διευκολύνει και να παρακινήσει την τάξη να συνεχίσει να βελτιώνει τις γλωσσικές της δεξιότητες (González-Lloret, 2020), καθώς τα εργαλεία τόσο της σύγχρονης όσο και της ασύγχρονης διδασκαλίας φαίνεται μιμούνται τις απαιτούμενες καταστάσεις αυθεντικής επικοινωνίας (Teh, 2021). Ωστόσο, οι ξενόγλωσσοι εκπαιδευτικοί που εφαρμόζουν την επικοινωνιακή μέθοδο χρειάζεται να διαθέτουν ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες διαχείρισης διαδικτυακών περιβαλλόντων σε συνδυασμό με τις δεξιότητες επικοινωνιακής αλληλεπίδρασης, όπως ακριβώς στη διά ζώσης διδασκαλία (Moorhouse et al., 2021).

Άγχος ξένης γλώσσας και μικτή διαδικτυακή μάθηση

Η έννοια του άγχους ξένης γλώσσας αφορά ένα διακριτό σύμπλεγμα αυτο-αντιλήψεων, πεποιθήσεων, αισθημάτων και συμπεριφορών που σχετίζονται με τη γλωσσική εκμάθηση στο πλαίσιο της τάξης και που προκύπτουν από τη μοναδικότητα της διαδικασίας εκμάθησης της εκάστοτε γλώσσας (Horwitz et al., 1986) κι έχει αναπτυχθεί κι ερευνηθεί και στον χώρο της δευτεροβάθμιας ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ελλάδα (Papadaki et al., 2008). Ο φόβος, η ντροπή, η ευαισθησία και η αδυναμία προσαρμογής σε νέες καταστάσεις αποτελούν

συναισθηματικά εμπόδια, τα οποία, είτε μόνα τους είτε σε συνδυασμό αφενός με την έλλειψη στόχων και κινήτρων, την αναβλητικότητα και το ακατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον κι αφετέρου με τις δυσκολίες στη μάθηση και στη συμπεριφορά, φαίνεται να εμποδίζουν την ομαλή εμπλοκή και την αποτελεσματική δραστηριοποίηση στην εκμάθηση της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας (Horwitz, 2010; Lightbown et al., 2006; MacIntyre & Gregersen, 2012).

Το άγχος ξένης γλώσσας, το οποίο ενδεχομένως να αυξηθεί στα νέα διαδικτυακά μαθησιακά περιβάλλοντα, μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά εάν οι μαθητές/-τριες χρησιμοποιήσουν απλά εργαλεία της πλατφόρμας σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (raised hand, emoticons, chat) για να συμμετάσχουν ενεργά στο μάθημα, καθώς και το εργαλείο breakout sessions, όπου ενώ δουλεύουν σε ομάδες, ωστόσο δεν εκτίθενται στο σύνολο της τάξης, με αποτέλεσμα να μπορούν να διαχειριστούν περισσότερο αποτελεσματικά τον φόβο του να κάνουν λάθος (Lesnichenko et al., 2020).

Σύντομη περιγραφή διδακτικού σεναρίου

Το διδακτικό σενάριο *Pack your bags!* στοχεύει στην άσκηση της τάξης σε γλωσσικές δομές που αφορούν ταξίδια (οι διακοπές των ονείρων μου, λίστα περιεχομένου χειραποσκευής, προϋπολογισμός ταξιδιού) εφαρμόζοντας τη μέθοδο της επικοινωνιακής διδασκαλίας της γλώσσας.

Το αναλυτικό περιεχόμενο του ΕΠΣ-ΞΓ λειτούργησε ως βάση για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και την οργάνωση του παρόντος μαθήματος, αξιοποιώντας τις ΤΠΕ. Οι δραστηριότητες του σεναρίου είναι συνεπείς αφενός με τους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας επιπέδου γλωσσομάθειας B1, μέτρια γνώση, κι αφετέρου με τους περιγραφητές που έχουν σχέση με τη χρήση των ΤΠΕ για το επίπεδο αυτό (ΕΠΣ-ΞΓ, 2016, σελ. 30326-30327).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας, αναμένεται οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:

- να περιγράφουν μελλοντικούς στόχους
- να προτείνουν ή να σχολιάζουν πιθανές λύσεις σε ένα πρόβλημα και να διατυπώνουν συμπεράσματα
- να διατυπώνουν με συντομία την άποψή τους και να ανταλλάσσουν απόψεις
- να συζητούν για οικεία θέματα.

Σε ό,τι αφορά τους περιγραφητές που σχετίζονται με τη χρήση ΤΠΕ στο επίπεδο B1, και με σκοπό την ενδυνάμωση ενός συνόλου ψηφιακών δεξιοτήτων, οι μαθητές/-τριες θα μπορούν:

- να προσθέτουν απλά σχόλια σε αναρτήσεις ιστολογίου (βλ. Κουβεντούλα/Συζήτηση στην e-class)
- να αξιοποιούν ηλεκτρονικά λεξικά
- να περιγράφουν καταστάσεις με βάση κάποιο οπτικό ερέθισμα (βίντεο) και να διατυπώνουν υποθέσεις
- να πλοηγούνται σε έναν ιστότοπο και να κατανοούν τη δομή και το περιεχόμενό του.

Για τη συγγραφή του σεναρίου λήφθηκε υπόψη η αξιοποίηση των εργαλείων χωρίς χρέωση δεδομένων από κινητά δίκτυα. Όμως, για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας της Γ' φάσης, απαιτούνται εξωτερικοί σύνδεσμοι προκειμένου να καλλιεργηθεί η δεξιότητα αναζήτησης και αξιοποίησης πληροφοριών για την ολοκλήρωση ενός μικρού πρότζεκτ. Προκειμένου να μην αποκλειστεί μερίδα μαθητών/-τριών με περιορισμένες δυνατότητες πρόσβασης, ένα εύστοχο ερωτηματολόγιο μπορούσε να διευκολύνει τα κριτήρια επιλογής των μέσων που θα

αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη του υλικού, έτσι όπως προτείνεται στον οδηγό *ΙΔΕΕΣ για μια πιο αποδοτική ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ εξ αποστάσεως εκπαίδευση* (Τσινάκος, κ.ά., χ.χ.) Επίσης, επιλέχθηκαν δραστηριότητες που να μπορούν να αξιοποιηθούν (με ελάχιστες ενδεχόμενες τροποποιήσεις) και στη διά ζώσης διδασκαλία αξιοποιώντας τις αρχές της μικτής μάθησης και να ενσωματωθούν σε αντίστοιχες ενότητες με θέμα τα ταξίδια ή στο τέλος της χρονιάς ως end-of-the-year activities, σε διαφορετικές τάξεις και επίπεδα γλωσσομάθειας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο της δράσης για την ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, το σενάριο *Pack your bags!* αξιολογήθηκε από τον εκπαιδευτή ως πλήρες για την περιγραφή και τη δομή του, με ποικιλία δραστηριοτήτων, κατάλληλη επιλογή εργαλείων από τις εκπαιδευτικές πλατφόρμες e-class και WebEx, με δημιουργικότητα στη μαθησιακή σχεδίαση, αντιστοιχία δραστηριοτήτων και στόχων, σε κλίμα συνεργασίας στην τάξη με απώτερη επιδίωξη την καλλιέργεια ανώτερων νοητικών δεξιοτήτων.

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου (αρχάριοι, επίπεδο αναφοράς B1, μέτρια γνώση)

Γνωστικό αντικείμενο

Αγγλικά Γ΄ Γυμνασίου: Βιβλίο *Think Teen, 3rd Grade of Junior High School*, Student's book (Mc Gavigan, χ.χ.), Ενότητα 1, A Wonderful World

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Ειδικοί επικοινωνιακοί στόχοι: να εκφράζουν προτίμηση, γνώμη και σχέδια για ταξίδια, να περιγράφουν σκοπό, να προτείνουν λύσεις, να διατυπώνουν επιχειρήματα και συμπεράσματα, να σχολιάζουν απόσπασμα βίντεο.
- Γλωσσική εστίαση: α) Λεξιλόγιο: διακοπές, ταξίδια, μέσα μεταφοράς, ένδυση και αξεσουάρ, καιρός, αριθμοί, νομίσματα, συνδετικές λέξεις (and, or, because, as, but), και β) Γραμματική: ρήματα (Ενεστώτας Διαρκείας, Απλός Αόριστος, Απλός Παρακείμενος, Απλός Μέλλοντας).
- Είδη γραπτών και προφορικών κειμένων: δημόσια ηλεκτρονική συζήτηση με τη μορφή chat, περιγραφή αποσπάσματος βίντεο, διάλογος, σημειώσεις με τη μορφή λίστας, παρουσίαση προϋπολογισμού σε μορφή πίνακα.
- Δεξιότητες: παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου.
- Ψηφιακές δεξιότητες: σταδιακή αυτονομία στη χρήση των νέων ψηφιακών περιβαλλόντων της ηλεκτρονικής σχολικής τάξης και της υπηρεσίας τηλεδιασκέψεων WebEx.

Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών/-τριών για την υλοποίηση του σεναρίου

- α) Λεξιλόγιο: διακοπές, ταξίδια, μέσα μεταφοράς, ένδυση και αξεσουάρ, καιρός, αριθμοί, νομίσματα, συνδετικές λέξεις (and, or, because, as, but), και β) Γραμματική: ρήματα (Ενεστώτας Διαρκείας, Απλός Αόριστος, Απλός Παρακείμενος, Απλός Μέλλοντας). Σημειώνεται ότι η διδασκαλία των λεξικογραμματικών δομών γίνεται στα προηγούμενα κεφάλαια της ενότητας. Το παρόν σενάριο υλοποιείται στο τέλος της ενότητας, είναι εκτός σχολικού εγχειριδίου και συνίσταται από δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας.
- Εξοικείωση με τις βασικές διαδικασίες εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης και τα νέα ψηφιακά εργαλεία διαχείρισης πληροφοριών.

Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης

Το παρόν σενάριο υλοποιείται με συνδυασμό σύγχρονης διδασκαλίας (40 λεπτά), σύμφωνα με την εγκύκλιο «Οδηγίες και πληροφορίες για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (2020) για το σχολικό έτος 2020-21, και ασύγχρονης διδασκαλίας (ενδεικτικά 40 λεπτά), για την ολοκλήρωση των εργασιών για το σπίτι, με βάση τον οδηγό *ΙΔΕΕΣ για μια πιο αποδοτική ΣΥΓΧΡΟΝΗ εξ αποστάσεως εκπαίδευση*, (Τσινάκος, κ.ά., χ.χ.), όπου αναφέρεται ότι κατά τη λήξη του μαθήματος και την ανάθεση εργασιών ο/η εκπαιδευτικός δεν επιβαρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες με το ίδιο πλήθος καθηκόντων για το σπίτι, όπως στη δια ζώσης διδασκαλία, λόγω της χρονοβόρας διαδικασίας κατεβάσματος, ετοιμασίας και παράδοσης των ασκήσεων.

Χρησιμοποιούμενα εργαλεία σύγχρονης και ασύγχρονης διδασκαλίας

Αξιοποιούνται ευέλικτα ψηφιακά εργαλεία της πλατφόρμας e-class για την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση και απλές λειτουργίες της εφαρμογής WebEx για τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση με στόχο την ενεργό εμπλοκή και συμμετοχή των μαθητών/-τριών σε σύντομες και ευχάριστες ατομικές και ομαδικές εργασίες, την ουσιαστική αλληλεπίδραση και συνεργασία μεταξύ τους και την αποτελεσματική επικοινωνία με τον/την εκπαιδευτικό τους και, τέλος, την εξατομικευμένη μάθηση με διάδραση μεταξύ εκπαιδευομένων και τεχνολογικών εργαλείων. Ειδικότερα:

- Εργαλεία σύγχρονης διδασκαλίας WebEx: Reactions, Share Multimedia και Share New Whiteboard, Chat, Raise hand, Breakout sessions και Broadcast Message, Annotate και Polling.
- Εργαλεία ασύγχρονης διδασκαλίας e-class: Ενότητα, Ανακοίνωση, Κουβεντούλα, Εργασίες, Ομάδες χρηστών και Σύνδεσμοι.

Βασική ροή και πλαίσιο υλοποίησης

Το σενάριο υλοποιείται σε τρεις φάσεις ακολουθώντας το μοντέλο της μικτής διαδικτυακής μάθησης, μετά την ολοκλήρωση της ενότητας του σχολικού βιβλίου για εξάσκηση και εμπέδωση της προϋπάρχουσας γνώσης σε αυθεντικές καταστάσεις επικοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα:

• Α΄ φάση - Ασύγχρονη διδασκαλία: Οι μαθητές/-τριες αναζητούν στην e-class την αντίστοιχη *ενότητα* του μαθήματος που έχει δημιουργηθεί κι ενημερώνονται από το εργαλείο της *ανακοίνωσης* για την απλή και διασκεδαστική επικοινωνιακή γραπτή δραστηριότητα για την ανταλλαγή δημόσιων μηνυμάτων μέσω της επιλογής *κουβεντούλα*, την οποία πρέπει να ολοκληρώσουν πριν τη σύγχρονη διδασκαλία, για τη δημιουργία ενδιαφέροντος και την εμπλοκή της τάξης στη σύγχρονη διδασκαλία ως εξής: Answer the following questions about your dream holiday in short: Where? When? How long? Who with? How? Why? How much?

• Β΄ φάση - Σύγχρονη διδασκαλία: Ο/Η εκπαιδευτικός καλωσορίζει το τμήμα με μια σύντομη δραστηριότητα (check-in activity) στην οποία ζητά από την τάξη να απαντήσει στην ερώτηση: How are you feeling today? με τη δυνατότητα χρήσης emojis που προσφέρει το εργαλείο *reactions* κι έπειτα συνδέει την προηγούμενη φάση (ασύγχρονη) δίνοντας ανατροφοδότηση για τη δραστηριότητα που έχουν ολοκληρώσει οι μαθητές/-τριες.

Στη συνέχεια παρουσιάζει συνοπτικά το περιεχόμενο και τους στόχους του μαθήματος και υλοποιεί τις νέες δραστηριότητες για εξάσκηση κι εμπέδωση των

γλωσσικών δομών (λεξιλόγιο και γραμματική για τον σχεδιασμό ταξιδιού) από τα προηγούμενα μαθήματα της ενότητας ως εξής:

1) διαμοιρασμός και παρακολούθηση του βίντεο *The Holiday Suitcase/Mr. Bean Official* (2013) με την επιλογή *share multimedia*, όπου ο Mr. Bean ετοιμάζει τη βαλίτσα του για διακοπές. Στη διάρκεια του βίντεο ο/η εκπαιδευτικός αντιδρά με τη χρήση emoji από την επιλογή *reactions* και σχολιάζει στο *chat*, ενθαρρύνοντας την τάξη να κάνει το ίδιο,

2) απαντήσεις της τάξης με χρήση του εργαλείου *raise hand* μετά την προβολή του βίντεο στις ερωτήσεις: *What is Mr Bean doing? Why can't he close his suitcase?*

3) ομαδική εργασία αξιοποιώντας τα εργαλεία *breakout sessions* και *broadcast message* για τη δημιουργία λίστας περιεχομένου χειραποσκευής 8 κιλών σε αεροπλάνο, και παρουσίασή τους στην ολομέλεια της τάξης από εκπροσώπους των ομάδων με τη χρήση του *annotate* στον ασπροπίνακα που διαμοιράζεται με την επιλογή *share new whiteboard*, και

4) δραστηριότητα εξόδου (*check-out activity*) για ανατροφοδότηση του μαθήματος με απάντηση στην ερώτηση: *Did you enjoy this lesson?* είτε μέσω διενέργειας σύντομης δημοσκοπήσης *polling* ή, εναλλακτικά, με τη χρήση των *reactions* «thumbs up/down», εάν ο χρόνος είναι περιορισμένος.

Τέλος, ο/η εκπαιδευτικός αναθέτει την ομαδική εργασία για το σπίτι, λεπτομέρειες της οποίας βρίσκονται στην e-class, και προφορικά και μέσω *chat*, για την αποφυγή παρανοήσεων λόγω ήχου, σύνδεσης κλπ.

• Γ' φάση - Ασύγχρονη διδασκαλία: Οι μαθητές/-τριες εκπονούν ομαδική εργασία *mini-project* προκειμένου να ερευνήσουν μία διαφορετική πτυχή του συγκεκριμένου θέματος των ταξιδιών, αυτή του προϋπολογισμού, αξιοποιώντας εξωτερικούς *συνδέσμους* όπως [WordReference](#) (ηλεκτρονικό λεξικό), [Google Flights](#), [Booking.com](#) και [Budget Your Trip](#), ως εξής: *You are going on holidays together. I will give each group a budget. You must agree the details of your holiday: destination, duration, tickets, accommodation, food, transportation (public or car rental, fuel included), entertainment, gifts, miscellaneous. You must keep to your budget. Present the figures of your budget in a table (costs per person, per day, per night, total amounts, budget surplus etc.)* Τα εργαλεία της e-class που αξιοποιούνται σε αυτήν την φάση είναι: 1) οι *εργασίες* για την ηλεκτρονική διαχείριση, υποβολή και αξιολόγηση της εργασίας και 2) οι *ομάδες χρηστών* για συνεργασία και αλληλεπίδραση μέσω του ενσωματωμένου εργαλείου συζήτησης στη διεκπεραίωση της ομαδικής εργασίας. Μετά την τελική ανάρτηση των εργασιών από τις ομάδες με το εργαλείο του *πίνακα* στο online κείμενο, ο/η εκπαιδευτικός αποστέλλει σχετική ανατροφοδότηση με περιγραφική αξιολόγηση της εργασίας με τη δημιουργία της *ρουμπρίκας* *under/over budget*.

Οδηγίες

Ο/Η εκπαιδευτικός χρειάζεται να προσαρμόζει την πορεία της διδασκαλίας λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη υποκειμενικούς παράγοντες όπως τη δεκτικότητα των μαθητών/-τριών της τάξης, τον βαθμό εξοικείωσης τους με τα ψηφιακά εργαλεία κ.λπ., να είναι προετοιμασμένος/-η για τυχόν αναπροσαρμογές κατά τη διάρκεια της σύγχρονης διδασκαλίας, εφόσον προκύψουν τεχνικά προβλήματα ή υπέρβαση του διδακτικού χρόνου, να διασφαλίζει την εφαρμογή των αρχών λειτουργίας και των ρόλων που έχουν καθοριστεί από κοινού με την τάξη στο πλαίσιο των συνεργατικών δραστηριοτήτων, κι επιπλέον να ενθαρρύνει την προφορική και γραπτή χρήση της Αγγλικής γλώσσας και τη συμμετοχή όλων μέσα από την ποικιλία των δραστηριοτήτων.

Συμπεράσματα-Προτάσεις

Οι έκτακτες συνθήκες της πανδημίας οδήγησαν τους/τις εκπαιδευτικούς να υιοθετήσουν σύγχρονες ή/και ασύγχρονες ψηφιακές πλατφόρμες με σκοπό τη δημιουργία εικονικών τάξεων. Καθώς η παγκόσμια αυτή υγειονομική κρίση βρίσκεται σε εξέλιξη, είναι επόμενο τα διά ζώσης μαθήματα να μετατρέπονται σε εξ αποστάσεως (ή το αντίστροφο) την τελευταία στιγμή τόσο ως προς το περιεχόμενο και τις δραστηριότητες, όσο και ως προς την καθοδήγηση και την αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας (Wang, 2021), με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να μην είναι σε θέση να σχεδιάσουν μακροπρόθεσμα τη διδασκαλία τους (Perifanou, et. al., 2021). Ειδικά για τη διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας, η οποία εμπεριέχει μοναδικές προκλήσεις που προκύπτουν από την ιδιαιτερότητα και τον συναισθηματικό χαρακτήρα της εκμάθησης ξένων γλωσσών, η μετάβαση από τη διά ζώσης σε εξ αποστάσεως διδασκαλία κατά τη διάρκεια της πανδημίας επέβαλε τη διαφοροποίηση των στρατηγικών αφενός για την αντιμετώπιση του γλωσσικού άγχους και των αγωνιών των μαθητών/-τριών κι αφετέρου για τον θετικό προσανατολισμό προς την τηλεκπαίδευση (MacIntyre et al., 2020).

Αν και οι λόγοι που οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να διδάξουν διαδικτυακά δεν είναι ιδανικοί ή επιθυμητοί, αυτή η περίοδος μας δίνει την ευκαιρία να διερευνήσουμε και να εξετάσουμε πώς η ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να συμβάλει στη μάθηση εξ αποστάσεως. Για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, λοιπόν, οι Moorhouse & Wong (2021) προτείνουν αυτός ο τρόπος να είναι απλός στις έκτακτες περιστάσεις. Πιο συγκεκριμένα, η διδακτική ακολουθία του μοντέλου ασύγχρονης-σύγχρονης-ασύγχρονης διδασκαλίας των Αγγλικών που παρουσιάζουν, διέπεται από έναν ευέλικτο παιδαγωγικό συλλογισμό κατά τον οποίο στην α' φάση οι μαθητές/-τριες απαντούν σε ερωτήσεις προκειμένου να προετοιμαστούν για τη β' φάση της τηλεδιάσκεψης, όπου, μετά από μια δραστηριότητα δημιουργίας θετικού κλίματος, εμπλέκονται σε αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες. Στη γ' φάση δίνεται η δυνατότητα για αυτονόμηση στη μάθηση κι εμπέδωση της γνώσης μέσα από συνεργατικές δραστηριότητες.

Σχετικά με την επικοινωνιακή διδασκαλία, οι δυνατότητες που προσφέρουν οι σύγχρονες υπηρεσίες τηλεκπαίδευσης φαίνεται να μπορούν να τη διευκολύνουν με την αξιοποίηση των εργαλείων διαμοιρασμού βίντεο και ασπροπίνακα, συζήτησης, ομαδικών συνεδριών και δημοσκόπησης (Ng, 2020). Στην ασύγχρονη τηλεκπαίδευση επιλογές όπως η κουβεντούλα και οι ρουμπρίκες αξιολόγησης μπορούν να εξυπηρετήσουν ουσιαστικές συζητήσεις (Pfaffman, 2008), οι οποίες αντανακλούν πραγματικές συνθήκες καθημερινής επικοινωνίας στην ξένη γλώσσα.

Η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και η δημιουργία θετικών διαπροσωπικών σχέσεων μπορούν, επίσης, να προωθηθούν σε περιβάλλοντα σύγχρονης κι ασύγχρονης εκπαίδευσης, καθώς παρέχεται η δυνατότητα για μάθηση σε μικρές ομάδες, οι οποίες λειτουργούν με τον δικό τους ρυθμό και στον δικό τους χρόνο (Johnson & Johnson, 2008). Σχετικά με τις εργασίες για το σπίτι, αυτές προτείνεται να είναι διασκεδαστικές και όχι υπερφορτωμένες, ώστε να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να ξεπεράσουν βασικές προκλήσεις στην ξενόγλωσση τάξη, οι οποίες έχουν να κάνουν με την απροθυμία των μαθητών και των μαθητριών να ανταποκριθούν, ειδικά κατά τη διάρκεια της πανδημίας όπου η κοινωνικοποίηση και τα κίνητρα για μάθηση αποτελούν προτεραιότητα έναντι των εργασιών για το σπίτι (Lepp et al., 2021).

Η εκπαιδευτική τεχνολογία, επομένως, έχει αλλάξει ριζικά τον τρόπο που διδάσκουν οι εκπαιδευτικοί και μαθαίνουν οι μαθητές/-τριες. Αν και παρέχει πολλά οφέλη, θα πρέπει, ωστόσο, να αντιμετωπίζεται με προσοχή, όπως, εξάλλου, κάθε άλλο

διδασκαλίας, ώστε από τη μία να αποφευχθεί η επιφόρτιση με περίπλοκες και χρονοβόρες εργασίες για την εκμάθηση της γλώσσας, κι από την άλλη να μην προκαλούν και συντηρούν το χάσμα μεταξύ μαθητών/-τριών διαφορετικού κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου και μαθησιακού προφίλ. Στόχος θα πρέπει να είναι η ενίσχυση της υφιστάμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας με τεχνολογικά χαρακτηριστικά, εφόσον διασφαλιστεί έγκαιρα η πρόσβαση σε ψηφιακές συσκευές και διαδίκτυο με ευθύνη της Πολιτείας για παροχή ίσων ευκαιριών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, έχοντας πάντοτε υπόψη ότι καμία νέα κανονικότητα δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη ζωντανή διδασκαλία στην τάξη.

Το επάγγελμα των εκπαιδευτικών, όπως είναι φυσικό, αναπροσαρμόζεται στο πέρασμα του χρόνου σχετικά με τη διαδικασία αλλά και με το λειτουργικό περιεχόμενο της διδασκαλίας, εξαιτίας της κοινωνικής εξέλιξης και των εκάστοτε απαιτήσεων που τίθενται απέναντι στο σχολείο, όπως αυτών της πανδημίας. Ως εκπαιδευτικοί, λοιπόν, οφείλουμε να είμαστε ενήμεροι για την εποχή και να προσπαθούμε να βελτιώσουμε τον τρόπο με τον οποίο διδάσκουμε, αναστοχαζόμενοι τακτικά τις δικές μας πρακτικές, παρατηρώντας συναδέλφους με διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας (ετερο-παρατήρηση, διάχυση στην κοινότητα), μαθαίνοντας από πιο έμπειρους εκπαιδευτές, συνεργαζόμενοι με εκπαιδευτικούς άλλων κλάδων, παρακολουθώντας εργαστήρια και συνέδρια, πραγματοποιώντας έρευνα δράσης και μελετώντας άρθρα και βιβλία που ασχολούνται με τη διδασκαλία και την εκμάθηση ξένων γλωσσών κάτω από νέες συνθήκες. Σε κάθε περίπτωση σημαντική αρωγός σε αυτήν την προσπάθεια επαγγελματικής ανάπτυξης οφείλει να είναι η Πολιτεία με οργανωμένες και στοχευμένες επιμορφωτικές δράσεις για μία ουσιαστική επιστημονική και παιδαγωγική υποστήριξη των εκπαιδευτικών σε ένα σχολείο που θα καλύπτει τις σύγχρονες μορφωτικές ανάγκες όλων των μαθητών και των μαθητριών του και θα είναι εξοπλισμένο με τις αντίστοιχες υποδομές.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Δενδρινού, Β. & Καραβά, Ε. (επιμ.) (2013). Ξενόγλωσση Εκπαίδευση για την προώθηση της πολυγλωσσίας στην Ελλάδα σήμερα: Προσεγγίσεις και πρακτικές διδασκαλίας. Αθήνα: ΕΚΠΑ, ΥΠΠΕΘ. Ανακτήθηκε από: http://rcel.enl.uoa.gr/files/rcel/texts/ODHGOS_TOMOS.pdf
- Έναρξη δράσης «Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση» (2020). ΦΕΚ 5727/28.12.2020, τ. Β', Αρ. Κ.Υ.Α. 174545/Ε3. Ανακτήθηκε από: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2020/%CE%A6%CE%95%CE%9A_%CF%84%CE%B1%CF%87%CF%8D%CF%81%CF%81%CF%85%CE%B8%CE%BC%CE%B7%CF%82.pdf
- Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις ξένες γλώσσες στο Δημοτικό και Γυμνάσιο (ΕΠΣ-ΕΓ) (2016). ΦΕΚ 2871/09.09.2016, τ. Β', Αρ. Υ.Α. 141417/Δ2. Ανακτήθηκε από: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/%CE%A6%CE%95%CE%9A_%CE%92_2871_%CE%95%CE%A0%CE%A3_%CE%9E%CE%95%CE%9D%CE%A9%CE%9D_%CE%93%CE%9B%CE%A9%CE%A3%CE%A3%CE%A9%CE%9D_%CE%94%CE%97%CE%9C_%CE%93%CE%A5%CE%9C%CE%9D_2016.pdf
- Οδηγίες και πληροφορίες για την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (2020). Αρ. Πρωτ. 155692/ΓΔ4/14-11-2020. Ανακτήθηκε από: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2020/155692_%CE%93%CE%94_14_11_20_%CE%95%CE%9E_%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%95%CE%A9%CE%A3_%CE%A0%CE%95_%CE%94%CE%95.pdf
- Τσινάκος, Α., Λάζου, Χ., Κουσλόγλου, Ε., Βασιλειάδου, Θ., Ευαγγελίδου Φ. & Δραμπάλα, Κ. (χ.χ.). ΙΔΕΕΣ για μια πιο αποδοτική ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ανακτήθηκε από: https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_%20AsynchronousTIPS_v1.0.pdf
- Τσινάκος, Α., Λάζου, Χ., Κουσλόγλου, Ε., Βασιλειάδου, Θ., Ευαγγελίδου Φ. & Δραμπάλα, Κ. (χ.χ.). ΙΔΕΕΣ για μια πιο αποδοτική ΣΥΓΧΡΟΝΗ εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ανακτήθηκε από:

https://eclass.t4e.sch.gr/modules/document/file.php/SG5506/T4E_D1_SynchronousTIPS_v1.0.pdf

Εένη

- Brandl, K. (2008). *Communicative language teaching in action: Putting principles to work*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Cahyani, N. M. W. S., Suwastini, N. K. A., Dantes, G. R., Jayantini, I. G. A. S. R., & Susanthi, I. G. A. A. D. (2021). Blended online learning: Combining the strengths of Synchronous and Asynchronous Online learning in EFL context. *Jurnal Pendidikan Teknologi Dan Kejuruan*, 18, 2, 174–184. <http://dx.doi.org/10.23887/jptk-undiksha.v18i2.34659>
- Cheung, A. (2021). Language Teaching during a Pandemic: A Case Study of Zoom Use by a Secondary ESL Teacher in Hong Kong. *RELC Journal*. <https://doi.org/10.1177/0033688220981784>
- Daskan, Adem and Yildiz, Yunus (2020) Blended Learning: A Potential Approach to Promote Learning Outcomes. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 7, 4, 103-108.
- González-Lloret, M. (2020). Collaborative tasks for online language teaching. *Foreign Language Annals*, 53, 2, 260–269. <https://doi.org/10.1111/flan.12466>
- Graham, C. R., & Allen, S. (2009). Designing blended learning environments. In P. L. Rogers, G. A. Berg, J. V. Boettecher, C. Howard, L. Justice, & K. Schenk (Eds.), *Encyclopedia of distance learning*, Vol. 2, pp. 562-570. Hershey, PA: Idea Group Inc.
- Hiep, P. H. (2007). Communicative language teaching: unity within diversity. *ELT Journal*, 61, 3, 193–201. <https://doi.org/10.1093/elt/ccm026>
- Horwitz, E. K. (2010). Foreign and second language anxiety. *Language Teaching*, 43, 2, 154-167. <https://doi.org/10.1017/S026144480999036X>
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70, 2, 125-132. <https://doi.org/10.2307/327317>
- Johnson, D. W. & Johnson, R. T. (2008). Cooperation and the Use of Technology. In J. M. Spector, M. D. Merrill, J. Van Merriënboer & M. P. Driscoll (Eds.), *Handbook of research on educational communications and technology*, pp. 401-423. New York: Lawrence Erlbaum Associates, Taylor & Francis Group.
- King, A. (2016). *Blended language learning: Part of the Cambridge Papers in ELT series*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lepp, L., Aaviku, T., Leijen, I., Pedaste, M., Saks, K. (2021). Teaching during COVID-19: The Decisions Made in Teaching. *Educ. Sci.*, 11, 47. <https://doi.org/10.3390/educsci11020047>
- Lesnichenko, A., Dovhaliuk, T., Khamaska, N., & Glazunova, T. (2020). Foreign language anxiety: Classroom vs distance learning. *Universal Journal of Education Research*, 8, 12, 6684- 6691. <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.081233>
- Lightbown, P. M., Spada, N., Ranta, L., & Rand, J. (2006). *How languages are learned (Vol. 2)*. Oxford: Oxford University Press.
- Littlewood, W. (1981). *Communicative Language Teaching: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MacIntyre P., Gregersen T. (2012) Affect: The Role of Language Anxiety and Other Emotions in Language Learning. In S. Mercer, S. Ryan & M. Williams (Eds.), *Psychology for Language Learning*, pp.103-108. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9781137032829_8
- MacIntyre, P.D., Gregersen, T., & Mercer, S. (2020). Language teachers' coping strategies during the Covid-19 conversion to online teaching: Correlations with stress, wellbeing and negative emotions. *System*, 94, 102352. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102352>
- Mc Gavigan, P (n.d.). *Think Teen, 3rd Grade of Junior High School*, Student's book. Athens: Computer Technology Institute and Press "Diophantus".
- Moorhouse, B. L., Li, Y., & Walsh, S. (2021). E-Classroom Interactional Competencies: Mediating And Assisting Language Learning During Synchronous Online Lessons. *RELC Journal*. <https://doi.org/10.1177/0033688220985274>
- Moorhouse, B. L., & Wong, K. M. (2021). Blending asynchronous and synchronous digital technologies and instructional approaches to facilitate remote learning. *Journal of Computers in Education*, 1-20. <https://doi.org/10.1007/s40692-021-00195-8>
- Ng, C. H. (2020). Communicative Language Teaching (CLT) through Synchronous Online Teaching in English Language Preservice Teacher Education. *International Journal of TESOL Studies*, 2, 2, 62-73. <https://doi.org/10.46451/ijts.2020.09.06>

- Papadaki M., Spantidakis I. & Vassilaki E. (2008). *Metacognitive skills and writing anxiety in Greek as a native language and English as a foreign language*. 29th Stress and Anxiety Research Society (STAR) Conference, July 2008, Birkbeck University of London, UK.
- Perifanou, M., Economides, A. & Tzafilkou, K. (2021). Teachers' Digital Skills Readiness During COVID-19 Pandemic. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 16, 8, 238-251. <http://dx.doi.org/10.3991/ijet.v16i08.21011>
- Pfaffman, J. (2008). Computer-Mediated Communications Technologies. In J. M. Spector, M. D. Merrill, J. Van Merriënboer & M. P. Driscoll (Eds.), *Handbook of research on educational communications and technology*, pp. 225-231. New York: Lawrence Erlbaum Associates, Taylor & Francis Group.
- Power, M. T. (2008). The Emergence of a Blended Online Learning Environment. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 4, 4, 503-514.
- Rachman, L. A., Sudiyono, Phonix, E. (2021). The blended learning implementation of ELT based on teachers' and students' perspective in the new normal condition of Covid19. *Professional Journal of English Education*, 4, 3, 457-468. <http://dx.doi.org/10.22460/project.v4i3.p457-468>
- Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. New York: Cambridge University Press.
- Savignon, S. (2008). Communicative Language Teaching: Linguistic Theory and Classroom Practice. In S. Savignon (Ed.), *Interpreting Communicative Language Teaching: Contexts and Concerns in Teacher Education* (pp. 1-28). New Haven: Yale University Press.
- Seymour D. & Popova M. (2003). *700 classroom activities*. Oxford: Macmillan Education.
- Teh, W. (2021). Communicative Language Teaching (CLT) in The Context of Online Learning: A Literature Review. *International Journal of TESOL & Education*, 1, 2, 65-71. <http://ijte.org/index.php/journal/article/view/23/11>
- The Holiday Suitcase/Mr. Bean Official (2013). Retrieved from: https://www.youtube.com/watch?v=bEJ8V_Cnx6I
- Wang, C. X. (2021). CAFE: An instructional design model to assist K-12 teachers to teach remotely during and beyond the COVID-19 pandemic. *TechTrends*, 65, 8-16. <https://doi.org/10.1007/s11528-020-00555-8>
- Ying, Y. , Siang, W. and Mohamad, M. (2021). The Challenges of Learning English Skills and the Integration of Social Media and Video Conferencing Tools to Help ESL Learners Coping with the Challenges during COVID-19 Pandemic: A Literature Review. *Creative Education*, 12, 1503-1516. <https://doi.org/10.4236/ce.2021.127115>